

Lepinguga lahkumine

Enne üleminekuperioodi lõppu alustatud Ühendkuningriigiga seotud tsiviil- ja kaubandusajade kohtumenetluse puhul määratakse kohtualluvus kindlaks ning kohtulahendeid tunnustatakse ja täidetakse seniste reeglite kohaselt:

- * kohtualluvuse kindlaksmääramisele ning kohtulahendite tunnustamisele ja täidetavusele tsiviil- ja kaubandusajades kohaldatakse Brüssel Ia määrust (1215/2012). Sama määrust kohaldatakse ametlikele juriidiliste dokumentide, mis on ametlikult koostatud või registreeritud enne üleminekuperioodi lõppu, ning enne üleminekuperioodi lõppu sõlmitud või heaks kiidetud kohtulike kompromisside tunnustamisele ja täidetavusele
- * vanemliku vastutuse ja abieluasjadele kohaldatakse Brüssel IIa määrust (2201/2003)
- * ülalpidamisajadele kohaldatakse ülalpidamismäärust (4/2009)

Euroopa täitekorralduse määrus (805/2004) kohaldub järgmiste lahendite, dokumentide ja kompromisside tunnustamisele ja täidetavusele:

- * vaidlustamata nõuete kohta tehtud kohtulahendid, mille puhul kohtumenetlus algas enne üleminekuperioodi lõppu,
- * ametlikud juriidilised dokumendid, mis on koostatud enne üleminekuperioodi lõppu,
- * kohtulikud kompromissid, mis sõlmiti või kiideti heaks enne üleminekuperioodi lõppu, tingimusel et Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamist taotleti enne üleminekuperioodi lõppu.

Enne üleminekuperioodi lõppu Euroopa Liidu justiitskoostöö instrumentide alusel alustatud kohtumenetlustele tsiviil- ja kaubandusajades kohaldatakse seniseid reegleid:

- * **Euroopa maksekäsu määrus (1896/2006)** kohaldub enne üleminekuperioodi lõppu algatatud Euroopa maksekäsu saamise menetlustele
- * **Euroopa väiksemate kohtuvaidluste määrus (861/2007)** kohaldub enne üleminekuperioodi lõppu algatatud väiksemate kohtuvaidluste menetlustele
- * **tsiviilasjades määratud kaitsemeetmete vastastikuse tunnustamise määrus (606/2013)** kohaldub enne üleminekuperioodi lõppu väljastatud sertifikaatidele

Poleliolevatele õiguslase koostöö juhtumitele tsiviil- ja kaubandusajades kohaldatakse seniseid reegleid: kui enne üleminekuperioodi lõppu on jõudnud Ühendkuningriigist Eesti maakohtusse (vastuvõtuagenduurid) või justiitsministeeriumi (keskasutus) taotlus

- * dokumentide kättetoimetamiseks määruse nr 1393/2007 alusel (kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades) või
- * tõendite kogumiseks ELi määruse nr 1206/2001 alusel (liikmesriikide kohtute koostöö kohta tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades)

või on Ühendkuningriiki jõudnud samaväärne taotlus Eestist, täidetakse taotlus nende määruste reeglite kohaselt.

Olukordadele, kus lepitusmenetluse korraldamiseks on astunud esimesed sammud enne üleminekuperioodi lõppu, kohaldatakse väljaastumislepingu kohaselt direktiivi nr 2008/52/EÜ (vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades). Eesti õigusesse on direktiiv üle võetud lepitusseadusega, mis ei erista isikuid kodakondsuse ega elukoha järgi. Ka pärast üleminekuperioodi lõppu on Eestis võimalik direktiivist tulenevat õigust Ühendkuningriigiga seotud isikute suhtes kohaldada.

Lepinguta lahkumine

Pärast Brexiti päeva alustatud kohtumenetluses määratakse Ühendkuningriigiga seotud tsiviil- ja kaubandusaja kohtualluvus kindlaks lähtuvalt kohtu asukohariigi riigisisestest rahvusvahelise kohtualluvuse määramise reeglitest, v.a juhul, kui ELi instrument käsitleb kohtualluvuse määramist seoses 3. riigiga. Selline erand sisaldub nt Brüssel Ia määruse art 6 lõikest 1. Brüssel Ia art 6 lõikest 1 tulenevalt olenemata sellest, et kostja alaline elukoht või asukoht ei ole üheski liikmesriigis:

- a) on tarbijal õigus algatada kohtumenetlus tarbijalepingust tulenevas vaidluses kohtumenetluse tarbija alalise elukoha liikmesriigis;
- b) on töötajal õigus alustada kohtumenetlust tööandja vastu töölepingut puudutavad vaidluses selle liikmesriigi kohtus, kus töötaja tavaliselt töötab või kus ta viimati töötas, või kui töötaja ei tööta või ei töötanud tavaliselt ainult ühes riigis, selle paiga kohtutes, kus asub või asus töötaja tööle võtnud ettevõtte;
- c) alluvad vaidlused, mille esemeks on kinnisasjaõigus, kinnisasja üür või rent, selle liikmesriigi kohtule, kus kinnisasi asub;
- d) alluvad juriidilise isiku asutamise või lõpetamise ja õigusvõime puudumise ja organi otsuste kehtivuse vaidlused juriidilise isiku asukoha liikmesriigi kohtule;
- e) alluvad avalike registrite kande kehtivuse vaidlused registri pidamise liikmesriigi kohtule;
- f) alluvad patentide, kaubamärkide ja disainilahenduste hoiuleandmise või registreerimisele kuuluvate õiguste registreerimise või kehtivuse vaidlused liikmesriigi kohtutele, kus hoiulevõtmist või registreerimist taotletakse, kus see on toimunud või kus see loetakse toimunuks liidu õigusakti või rahvusvahelise konventsiooni tingimuste kohaselt;
- g) alluvad täitemenetluse vaidlused täitemenetluse läbiviimise liikmesriigi kohtule.

Kohtualluvuse määramine lähtuvalt riigisisestest õigusest tähendab, et kui Ühendkuningriigiga seotud hagi esitatakse Eesti kohtusse, lähtutakse kohtualluvuse määramisel tsiviilkohtumenetluse seadustiku rahvusvahelise kohtualluvuse sätetest ja kui Eestiga seotud hagi esitatakse ÜK kohtusse, lähtutakse Ühendkuningriigi vastavatest riigisisestest normidest.

Kui kohtumenetlus on Brexiti päeva seisuga ELi liikmesriigi kohtus pooleli, kohalduvad selle menetluse kohtualluvuse suhtes endiselt ELi kohtumenetluse kindlaksmääramise reeglid.

Ühendkuningriigi kohtulahendite ja ametlike dokumentide tunnustamine ja täidetavus sõltub alates Brexiti päevast selle riigi riigisisestest õigusest, kus kohtulahendile või ametlikule dokumendile tugineda või seda täita soovitakse.

Ühendkuningriigi kohtulahendi täitmiseks Eestis tuleb kohtulahend eelnevalt Eesti kohtu poolt täidetavaks tunnustada vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustikus välisriigi kohtulahendite tunnustamise ja täitmise regulatsioonile. Eesti kohtulahendi tunnustamise ja täidetavuse kohta Ühendkuningriigis kohaldatakse Ühendkuningriigi õigust.

Kui ELi instrument näeb kohtulahendile ette täidetavaks tunnustamise vajaduse ja kohtulahend on enne Brexiti päeva täidetavaks tunnustatud, kuid ei ole Brexiti päevaks täidetud, on kohtulahendit võimalik ELis täita.

Euroopa Komisjoni selgituse kohaselt tähendab see, et pärast Brexiti päeva ei saa ELis täitmisele esitada nt Euroopa täitekorralduse ja Brüssel I määruse (1215/2012) alusel tehtud Ühendkuningriigi kohtulahendeid, kui nende kohta on väljastatud tõend täidetavuse kohta, kuid kohtulahendi suhtes ei ole läbi viidud riigisisest täidetavaks tunnistamise menetlust. Sarnases olukorras Eesti kohtulahendi täidetavusele Ühendkuningriigis kohaldub Ühendkuningriigi õigus.

Alates Brexiti päevast ei kohaldata enam Ühendkuningriigi suhtes ELi justiitskoostöö instrumente. See tähendab, et alates Brexiti päevast ei menetleta enam Ühendkuningriiki puudutavaid pooleliolevaid taotlusi dokumentide kättetoimetamise määruse nr 1393/2007 ja tõendite kogumise määruse nr 1206/2001 alusel.

Samuti ei kohaldata alates Brexiti päevast kohtumenetlustes Ühendkuningriigi poole suhtes nt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust nr 1896/2006, millega luuakse Euroopa maksekäsmenetlus, ja määruseid nr 861/2007 ja 2015/2421 Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluste kohta. Eesti kohtus pooleliolevate vaidluste lahendamisele kohaldatakse alates Brexiti päevast Eesti õigust; Ühendkuningriigi kohtus pooleliolevate vaidluste suhtes kohaldatakse alates Brexiti päevast Ühendkuningriigi õigust.

Alates Brexiti päevast ei ole Ühendkuningriigil kohustust säilitada direktiivi nr 2008/52/EÜ (vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades) nõudeid oma riigisisese õiguse osana. Rahvusvahelise tsiviilkohtumenetluse valdkonnas kehtivad Eesti ja Ühendkuningriigi suhetes järgmised Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi konventsioonid:

- * Haagi 1970. a tsiviil- ja kaubandusajades välisriigis tõendite kogumise konventsioon
- * Haagi 1965. a tsiviil- ja kaubandusajade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide välisriikides kätteandmise konventsioon
- * Haagi 1980. a rahvusvahelise lapseröövi suhtes tsiviilõiguse kohaldamise konventsioon
- * Haagi 1996. a konventsioon vanema kohustuste kindlaksmääramise ja laste kaitse abinõude rakendamise pädevuse, kohaldatava õiguse, abinõude tunnustamise, rakendamise ja koostöö kohta
- * Haagi 2000. a täiskasvanute rahvusvahelise kaitse konventsioon
- * Haagi 2007. a laste ja teiste pereliikmete elatise rahvusvahelise sissenõudmise konventsioon
- * Haagi 2005. a kohtualluvuse kokkuleppeid käsitlev konventsioon